

ประเภทภูมิปัญญาด้าน การจัดการ

ชื่อภูมิปัญญา เลี้ยงเมียง

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา/ ความเป็นมาของภูมิปัญญา

เลี้ยงเมียง คือ การนำทางเวลาจะนำศพไปทำการฌาปนกิจ ไม่ว่าจะฝัง หรือ เผา จะต้องใช้การนำทาง นำหน้าโดยมีคติความเชื่อว่าเป็นการนำเอาดวงวิญญาณของผู้ตายไปสู่สุคติ พร้อมกันนั้นก็จะมีพระสงฆ์ เป็นผู้จูงศพ เป็นอันดับต่อไป และพวกญาติมิตรพี่น้อง การนำทางมีชื่อเรียกมาแต่สมัยโบราณว่า “เลี้ยงเมียง” โดยจะใช้ผู้ชายที่สูงวัยและเป็นคนที่ คนในหมู่บ้านเคารพนับถือเป็นผู้ถือจ้อ ซึ่งผูกมัดติดกิ่งของปลายไม้ไผ่ โดยเรียกว่า ตุงนำทาง ซึ่งนิยมทำด้วยกระดาษสองสี คือ สีดำ และสีขาว อันมีความหมายถึงความดี และความชั่ว หรือบุญ และบาปนั่นเอง และยังมีธูปยามหรือตะกร้า เรียกว่า “ส้าลอม” ในสมัยก่อนจะใช้ส้าเปาะห้อยแขวนตรงด้ามจ้อม และด้ามเสียม ผูกมัดติดกัน เพื่อใช้ในการขุดและฝัง ภายในธูปหรือส้าเปาะนั้น จะจัดเตรียมของที่ใส่ไว้มีดังนี้

1. น้ำมันก๊าด สำหรับติดไม้ 1 ขวด
2. มะพร้าว 1 ลูก เพื่อใส่ล้างหน้าศพ
3. ข้าวปุ้น กล้วยหน่วย หมากพลู ออมเมียง บุหรี่ ไข่ต้ม
4. น้ำส้มป่อย เหล้า
5. สวดยดอกไม้ ใส่เทียน อย่างละ 1 คู่ จำนวนสองอัน

และบางพื้นที่หมู่บ้าน ก็จะใช้วิธีการถือดาบโดยมีความเชื่อว่าเป็นการตัด เพียง หนทางไปสู่สุคติ หรือ การรกร้างของต้นไม้ ใบหญ้า คำว่า เลี้ยงเมียง ก็คือ เจ้าที่ประจำป่าสุสาน หรือ ป่าเหว หรือ บางครั้งก็เรียกว่า ป่ากรรม ซึ่งจะต้องมีการบอกกล่าวเจ้าที่เจ้าฐานว่าในวันนี้จะได้นำเอาศพ นาย / นาง ไปฝัง หรือเผา เพื่อเป็นการเคารพสถานที่ ในการจะไปขอร้องหรือฟังบุญนายเลี้ยงเมียง โดยธรรมเนียมปฏิบัติของคนพื้นบ้านพื้นเมืองอำเภอเวียงสา จะใช้วิธีการโดยเอาหมากคำ พลูใบ ไปบอกกล่าวเชื้อเชิญบุคคลผู้นั้น เพื่อไปเป็นคนนำทางหรือเลี้ยงเมียง โดยเฉพาะสมัยก่อนการจุดต่อไฟไม่ดีเหมือนสมัยนี้ จึงมีการต่อไฟ ชนวนด้วยแค้ ทำมาจากปุย อันเรียกว่า “มุด” ก็มีการเรียกชื่ออีกอย่างว่า “นายไฟ” ในสมัยปัจจุบันนี้ บางหมู่บ้านบางพื้นที่ก็ยังได้ปฏิบัติยึดถือกันอย่างเคร่งครัด และเป็นธรรมเนียม เพราะถือว่าเป็นการเปรียบเทียบกับพิธีนาธรรม คือการนำไปสู่ความสุขคตินั่นเอง

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น อายุ 39 ปี

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054 – 781105